

IHRAn antisemitismi- määritelmä 10 vuotta

27.1. ohjelma
sivuilla 26-27
Event program on
pages 26-27

**HOLOKAUSTIN UHRIEN MUISTO RY:N
VUOSIJULKAISU 2026**

www.hum.fi

- 4** **PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS**
- 6** **HALLITUS**
- 8** **MUISTOVIIKKO LISÄÄ TIETOISUUTTA
HOLOKAUSTISTA JA ANTISEMITISMISTÄ**
- 9** **BRITANNIAN SUURLÄHETILÄÄN VIESTI**
- 10** **KIMMO SASI IN MEMORIAM**
- 12** **KANSAINVÄLISEN HOLOKAUSTIN
MUISTOLIITON IHRAN KONFERENSSI
JERUSALEMISSA**
- 16** **IHRAN ANTISEMITISMIMÄÄRITELMÄ**
- 18** **TOIMINTAKERTOMUS 2025**
- 25** **HUM IN ENGLISH**
- 26** **HOLOKAUSTIN UHRIEN
MUISTOPÄIVÄN OHJELMA
PROGRAM OF THE HOLOCAUST
REMEMBRANCE DAY EVENT**

Kansikuva: Suomen IHRA-valtuuskunnan puheenjohtaja suurlähettiläs Pekka Kosonen laskee ruusun oikeamielisten diplomaattien muistomerkille Israelin ulkoministeriön sisäpihalla 18.12.2025.

Cover photo: Ambassador Pekka Kosonen, Head of the Finnish Delegation to IHRA, laid a rose at the memorial of the righteous diplomats in the courtyard of the Israeli Ministry of Foreign Affairs on Dec. 18, 2025.

Holokaustin uhrien muisto ry:n vuosijulkaisu 2026

JULKAISIJA	Holokaustin uhrien muisto ry
TOIMITUS	Risto Huvila
KANNEN KUVA	Risto Huvila
TAITTO	Benjamin Hokkanen / Mäyrä Media
PAINO	Pekan Pikapaino, Espoo

Holokaustin uhrien muisto ry
on vuonna 1993 perustettu kansalaisjärjestö, jonka tarkoituksena on ylläpitää holokaustin uhrien muistoa, edistää holokaustin, antisemitismin sekä romaneihin kohdistuvan antiziganismin historian tutkimista, tuottaa aihepiiriin liittyvää tiedotus- ja oppimateriaalia, seurata antisemitismisiä ja antiziganistisia ilmiöitä yhteiskunnassa ja osallistua siihen liittyvään keskusteluun sekä huomioida aihepiiriin liittyvät muistopäivät.

Ulkoministeriö ja opetusministeriö ovat tukeneet yhdistyksen toimintaa.

www.hum.fi

PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Tällä yhdistyksellämme on kolmen sanan mittainen nimi: Holokaustin uhrien muisto. Nimi on hyvä, koska se kertoo kolmella sanalla yhdistyksen olemassaolon perusteen. Kolmessa sanassa yhdistyvät tapahtuma, todistus ja tehtävä. Holokaustin uhrien muisto.

Yhdistyksemme katse on ensinnäkin tapahtumassa, holokaustissa, maailmanhistorian kauhistuttavimmassa teollisessa massamurhassa. Toiseksi katseemme tarkentuu nimenomaisesti uhriin. Keskiössä on heidän todistuksessansa ja tarinasansa – heidän, joiden kohdalla holokausti ei ole vain ainutlaatuinen ajanjakso historiassa tai kiinnostava teoreettinen yhteiskunnallinen kysymys, vaan omakohtainen kärsimys, menetys ja tuho. Kolmanneksi nimessämme on myös tehtävä. Yhdistyksen tehtävänä on muistaa. Jos ei muistella,

ei muisteta. Joskus on myös niin, että jos ei muistuteta, ei muisteta.

Päättynään vuonna 2025 yhdistys on laajamittaisesti toteuttanut muistamisen tehtäväänsä, keskittyen holokaustiin ja sen uhriin.

Muistaminen ei ole koskaan vain meneeseen katsomista. Se on samalla tämän hetken teko. Holokausti syntyi maailmassa, jossa juutalaisten ihmisarvo murennettiin vähitellen: ensin sanoilla, sitten rakenteilla ja lopulta teoilla. Juuri siksi muistaminen ei ole vain historian tallentamista, vaan myös moraalinen mittari, joka auttaa tunnistamaan ne hetket, jolloin ihmisyyttä jälleen kavennetaan. Kun muistamme uhrit nimeltä, emme suojele vain mennyttä, vaan myös tulevaa.

Antisemitismi ei kadonnut holokaustin myötä. Viime vuodet ovat jälleen paljastaneet, että antisemitismi on joustavaa – se

Kolmessa sanassa yhdistyvät tapahtuma, todistus ja tehtävä. Holokaustin uhrien muisto.

on muuttanut muotoaan, kieltä ja alustoja, mutta sen ydin on sama: ajatus siitä, että toiset ovat vääränlaisia, vaarallisia ja eivät kuulu joukkoon. Siksi muistotyö ei voi olla vain seremonioita ja muistopäiviä. Se on aktiivista valvellaoloa, kykyä havaita ne puhutavat, ajattelumallit ja yhteiskunnalliset ratkaisut, joissa juutalaisviha normalisoituu ja tulee salonkikelpoiseksi.

Holokaustissa murhattiin romaniväestöä, usein ilman nimiä ja tilastointeja. Holokaustin muistotyössä keskitytään antisemitismin ohella myös romaneja kohtaan osoitettuun vihaan ja syrjintään. Tämän työn merkitys on kasvanut vuosi vuodelta. Samassa suhteessa myös paljastuu romanien holokaustin järkyttävät mitasuhteet ja erityinen luonne sekä toisaalta tiukasti istuva rasismi romaneja kohtaan omassa ajassamme.

Yhdistyksemme työssä muistaminen saa konkreettisen muodon. Se tapahtuu koulutuksessa, tapahtumissa, kivissä ka-tukivetyksessä ja nimissä, joita ei saa

pyyhkiä pois. Kun yksittäisen uhrin tarina nostetaan esiin, holokausti lakkaa olemasta etäinen tilasto ja muuttuu ihmiskohtaloksi. Juuri tässä on muistamisen syvin voima: se palauttaa kasvot niille, jotka yritettiin tehdä näkymättömiksi.

Muistaminen on myös yhteisön rakentamista. Yhdistys tekee sitä paikallistasolla, kansallisesti ja kansainvälisesti. Yhteisön rakentaminen muistamisen kautta kutsuu eri taustoista tulevat ihmiset jakamaan vastuuta ja vaalimaan ihmisarvoa. Kun kat-somme rehellisesti menneeseen, voimme rakentaa tulevaisuutta, jossa kenenkään ei tarvitse pelätä joutuvansa ulkopuolelle syntyperänsä, uskonsa tai identiteettinsä vuoksi.

Kiitos kaikille yhdistyksen vastuunkantajille, hallitukselle, jäsenille, aktiiveille ja tukijoille! ♡

Teemu Laajasalo

Puheenjohtaja

Holokaustin uhrien muisto ry

HOLOKAUSTIN UHRIEN MUISTO RY

TEEMU LAAJASALO, puheenjohtaja. Helsingin evankelisuterilaisen hiippakunnan piispana vuodesta 2017 toiminut Laajasalo valittiin HUMin puheenjohtajaksi 19.5.2025 pidetyssä vuosikokouksessa. Laajasalo seuraa tehtävässään huhtikuussa 2025 yllättäen menehtynyttä Kimmo Sasia, joka palveli puheenjohtajana vuodesta 2018.

RISTO HUVILA, varapuheenjohtaja vuodesta 2018. Konsulttina ja neuvonantajana toimiva Risto on suorittanut holokaustiopintoja Yad Vashemissa Jerusalemissa ja MBA-opintoja kansainvälisissä suhteissa ja diplomatiassa University of Cumbriassa. Risto toimii Eduskunnan antisemitismin vastaisen ryhmän neuvonantajana, Kansainvälisen holokaustin muistoliiton (International Holocaust Remembrance Alliance, IHRA) Suomen kansallisen valtuuskunnan jäsenenä ja Suomi-Israel Yhdistysten Liiton puheenjohtajana. Ristolta on ilmestynyt kirjat Israelin ihme ja presidentti Truman (2018), Miksi Israelista pitää puhua (2022), sekä Suomi-Israel -yhdistysten historiikki Yhteiskunnallista Israel-ystävyyttä (2024). Hänen lukuisia kirjoituksiaan löytyy mm. Jerusalem Postin, Times of Israelin, Uuden Suomen sekä Seurakuntalainen.fi:n sivustoilta.

MARKKU HARANNE, FM, VTM, on työskennellyt yliopistoissa sekä puolustus- ja pelastushallinnossa. Lähi-idän politiikka ja kulttuurit ovat olleet mukana työssä ja harrasteena. Virkauransa jälkeen hän on ollut aktiivinen Suomen turvallisuuteen ja Lähi-itään liittyvissä yhteisöissä sekä sosiologian ja kansainvälisen politiikan tutkijana.

DIMITRI LINDGREN toimii Suomen romaniyhdistyksen nuorisokoordinaattorina ja holokaustilähettiläänä.

JUSSI NUORTEVA, FL, TT, professori. Toimi Kansallisarkiston pääjohtajana vuosina 2003-2022 ja Suomen Valkosen Ruusun ja Suomen Leijonan ritarikuntien kanslerina 2017-2024. Nuorteva on opiskellut myös Haifan yliopistossa ja hän toimi Suomen Lähi-idän instituutin (aiemmin Suomen Jerusalemin Instituutin) säätöön hallituksen varapuheenjohtajana ja puheenjohtajana vuosina 2002–2010.

KRISTINA PAAVELA, OTK, VT, on entinen Kuvataideakatemian hallintojohtaja ja on toiminut aktiivisesti Stolperstein -muistokivien tuomiseksi Suomeen.

HARRY SERLO, on eläkkeellä oleva yritysjohtaja ja Turun juutalaisen seurakunnan puheenjohtaja.

CHANA (ANNA) SWANSTRÖM, yhdistyksen rahastonhoitaja, on englannin kielen ja kirjallisuuden maisteriopiskelija Åbo Akademiassa, joka tutkii parhailleen antisemitismin vastustamista sosiaalisessa mediassa. Hän on Helsingin juutalaisen seurakunnan valtuuston varajäsen ja toimii myös freelance-kääntäjänä. Chana on myös World Jewish Congress Lauder Fellow.

ILKKA VIRTANEN, YTM, yhdistyksen sihteeri. Ilkka on entinen Valettujen Palojen päätoimittaja ja julkaisujohtaja 2004-2023, ja oli tätä ennen toimittajana Kauppalehdessä, Taloussanomissa ja Reutersilla. Yhteyshenkilö (kapteeni) UNIFIL-operaatiossa Libanonissa 1987-1988 ja sotilastarkkailijana (majuri) YK:n UNTSO-rauhanturvaoperaatiossa Golanilla 1991-1992. Julkaissut useita holokaustia ja juutalaisuutta käsitteleviä artikkeleita.

MIRANDA VUOLASRANTA on yksi HUMin perustajajäseniä ja Euroopan Romanifoorumin (European Roma and Travellers Forum) puheenjohtaja, erityisasiantuntija ja romanikielen ja -historian opettaja. Hänen osaamisensa erityisalaa ovat ihmis- ja vähemmistöoikeudet.

NIINA VÄÄNTÄNEN toimii Kallion lukion historian ja yhteiskuntaopin opettajana, joka on tuottanut holokaustiin liittyviä opetusaineistoja. Vuodesta 2008 Niina on vieraillut opiskelijoita holokaustin tapahtumapaikoille Puolaan ja Baltiaan, ja on myös itse osallistunut Auschwitzin museon kesäseminaareihin.

MUISTOVIIKKO LISÄÄ TIETOISUUTTA HOLOKAUSTISTA JA ANTISEMITISMISTÄ

Suomessa on vuodesta 2002 alkaen vietetty Vainojen (ja vuodesta 2024 alkaen holokaustin) uhrien muistopäivää tammikuun 27. päivänä Auschwitzin keskitysleirin 27.1.1945 tapahtuneen vapauttamisen muistoksi. Holokaustin uhrien muisto ry:n piirissä on kuitenkin koettu, että yksi päivä on riittämätön holokaustin uhrien muiston ylläpitämiseksi varsinkin antisemitismin jatkuvasti noustessa suomalaisessa yhteiskunnassa, ja yhdistys lanseerasi holokaustin muistoviikon ensimmäisen kerran vuonna 2024.

Holokaustin muistoviikkoa vietetään vuosittain 20.–30. tammikuuta. Viikon aloitus osuu kaikkien eurooppalaisten juutalaisten tuhoamiseen tähdänneen Wannseen konferenssin vuosipäivään (1942), ja viikko päättyy natsien valtaannousun vuosipäivään (1933), jotka olivat järkyttäviä virstanpylväitä 6 000 000 juutalaisen ja jopa yli miljoonan romanin teolliseen murhaan johtaneessa prosessissa.

Toivomme, että mahdollisimman moni taho, kuten esimerkiksi seurakunnat, oppilaitokset, järjestöt ja niin edelleen huomioisivat holokaustin omissa tilaisuuksissaan

kyseisellä viikolla ja ilmoittaisivat tapahtumansa netissä olevaan tapahtumakalenteriin (www.holokaustinmuistoviikko.fi). Tarjoamme myös mielellämme materiaalia ja puhujia muistoviikon tilaisuuksiin. 🔥

Yhteydenotot osoitteeseen info@hum.fi

**HOLOKAUSTIN
MUISTOVIIKKO
20.–30.1.**

holokaustinmuistoviikko.fi

BRITANNIAN SUURLÄHETILÄÄN VIESTI

Ministeri, Teidän korkeutenne, arvoisat vieraat, Tänä vuonna Yhdistynyt kuningaskunta toimii Kansainvälisen holokaustin muistoliiton puheenjohtajamaana. Erityisenä painopisteenä on ollut tekoälyn vaikutus holokaustin opetukseen ja muistamiseen.

Viimeisten kahden ja puolen vuosikymmenen aikana IHRA on suojellut muistopaikkoja ja haastanut vääristeleviä kertomuksia. Tekoälytyökalujen käyttö deepfake-videoiden luomiseen on uusi esimerkki narratiivien vääristämisestä.

Tämän vuosikymmenen edetessä niiden selviytyjien määrä, jotka näkivät holokaustin lapsina, siirtyy nykyajan muistista osaksi historiaa. Tämän ennakoimiseksi tehdään paljon työtä todistusaineiston tallentamiseksi ja arkistojen suojelemiseksi. Juuri holokaustia koskevan tietämyksemme syvyys saattaa olla akilleenkantapäämme.

Deepfaken luomiseen ei tarvita ohjelmointitaitoja. Sen voi tehdä ilmaiseksi alle 30 sekunnissa. Elämme aikakautta, jolloin

“näkeminen ei enää merkitse uskomista”.

Halvan ja laajalle levinneen manipulaation seuraukset ovat todennäköisesti merkittäviä. On esimerkiksi mahdollista kuvitella, että holokaustista selviytyneiden todistuksia manipuloidaan.

Tämän haasteen kohtaamiseksi meidän on ymmärrettävä, että tekoäly on täällä jäädäkseen ja että hallitukset tulevat aina olemaan jälkijunassa halpoihin, laajalti käytettyihin tekoälyratkaisuihin verrattuna.

IHRA aikoo itse hyödyntää tekoälyä parantaakseen arkistojaan, löytääkseen yhteyksiä ja kokonaisuuksia sekä kehittääkseen koulutusta ja opetusta.

Tämä on vain yksi esimerkki siitä, miten tärkeä Kansainvälisen holokaustin muistoliiton rooli on edelleen tänä päivänä. Yhdistynyt kuningaskunta on ylpeä voidessaan olla edustettuna tämän päivän holokaustin muistopäivän tilaisuudessa. 🔥

Laura Davies

Britannian suurlähettiläs

Luettu Holokaustin muistopäivän tilaisuudessa Ritarihuoneella 27.1.2025

KIMMO SASI IN MEMORIAM

Holokaustin uhrien muisto ry:n puheenjohtaja, varatuomari **Kimmo Sasi** (s. 21.2.1952) menehtyi vaikeaan ja nopeasti edenneeseen sairauteen keskiviikkona 16.4.2025. Sasi oli kokoomuksen kansanedustajana vuosina 1983–2015 toimien **Paavo Lipposen** I ja II hallituksen liikenne- ja viestintäministerinä vuosina 1999 ja 2002–2003 sekä Lipposen II hallituksen ulkomaankauppa-ministerinä vuosina 1999–2002.

Laajan yhteiskunnallisen verkoston omannut Kimmo Sasi valittiin Holokaustin uhrien muisto ry:n puheenjohtajaksi 21.5.2018, mikä oli suuri muutos vuonna 1993 perustetulle yhdistykselle, jonka johdossa oli siihen saakka ollut pääasiassa tutkijoita ja historioitsijoita.

Sasi ei suinkaan tullut valituksi tehtävään ulkopuolisena vaan hän oli ollut

useita vuosia yhdistyksen hallituksen riivijäsenenä, mikä kertoi paljon hänen oikeamielisyydestään ja omistautumisestaan ihmiskunnan historian hirvittävimmän rikoksen uhrien muistolle.

Uuden puheenjohtajansa johdolla yhdistys ryhtyi panostamaan tiedottamiseen, mistä esimerkkeinä vuosijulkaisun tuottaminen vuodesta 2019 alkaen, korona-aikana tuotetut 27.1. muistopäivän tv-ohjelmat sekä syksyisin 6.11.1942 natseille luovutettujen juutalaispakolaisten muistopäivän yhteydessä järjestetyt teemaseminaarit. Yhdistys otti myös vastuulleen luovutettuihin juutalaisiin liittyvien Stolperstein-muistokivien asennuksen. Tammiukuussa 2024 yhdistys lanseerasi ensi kertaa vuotuisen holokaustin muistoviikon (20.–30.1.) holokaustitietoisuuden lisäämiseksi.

Sasin puheenjohtajakauden aikana yh-

Jäämme kaipaamaan Kimmon innostavaa ja valoisaa luonnetta ja sitoudumme jatkamaan sitä hyvää työtä, joka ystävältämme jäi kesken.

distyksen toiminta aktivoitui myös yhteiskunnallisesti ja se otti agendalleen paitsi antisemitismiin (juutalaisvihaan), myös antiziganismiin (romanivihaan) liittyviä teemoja, joita edistettiin viranomaisten ja poliitikkojen suuntaan. Tämä vaivannäkö palkittiin vuonna 2023 aloittaneen pääministeri Orpon hallituksen ohjelmassa, jossa huomioitiin ennennäkemättömällä tavalla holokaustin uhrien muistaminen, antisemitismin vastainen toiminta, sekä ilmoitettiin vainojen uhrien muistopäivän nimen muuttaminen holokaustin uhrien muistopäiväksi, mikä toteutui 27.1.2024.

Kimmo Sasin johtamat yhdistyksen hallituksen kokoukset olivat leppoisia mutta määrätietoisia, mikä innosti jäseniä keskustelemaan, esittämään uusia ideoita sekä ottamaan vastuuta ja näkemään vaivaa.

Tulin valituksi yhdistyksen varapuheenjohtajaksi samassa vuoden 2018 vuosikokouksessa, missä Kimmo Sasi valittiin puheenjohtajaksi ja minulla oli etuoikeus toimia hänen työparinaan lähes seitsemän

vuoden ajan.

Kysyin Kimmolta yhteistyömme alkuaikoina, mikä sai hänet kiinnostumaan holokaustista ja juutalaisten asioista yleensäkin, ja vastaus oli lyhyt ja ytimekäs: **Ben Zyskowicz**. Miehet olivat tutustuneet nuorisopolitiikan pyönteissä jo nuoruusvuosiin, ja istuivat vierekkäin eduskunnassa 32 vuoden ajan.

Jäämme kaipaamaan Kimmon innostavaa ja valoisaa luonnetta ja sitoudumme jatkamaan sitä hyvää työtä, joka ystävältämme jäi kesken.

Koko Holokaustin uhrien muisto ry:n hallituksen puolesta esitän syvimmän osanoton Kimmo Sasin omaisille ja läheisille.

Espoossa 17.4.2025

Risto Huvila

Varapuheenjohtaja

Holokaustin uhrien muisto ry

Noin 200 edustajaa noin 40 maasta osallistui IHRAn yleiskokoukseen, joka alkoi Israelin ulkoministeriössä 14.12.2025.

KANSAINVÄLISEN HOLOKAUSTIN MUISTOLIITON IHRA:N KONFERENSSI JERUSALEMISSA

Kansainvälinen holokaustin muistoliitto (*International Holocaust Remembrance Alliance, IHRA*) on hallitusten välinen asiantuntijaryhmä, joka pyrkii vahvistamaan ja edistämään holokaustiin liittyvää koulutus- ja tutkimustoimintaa sekä suojelemaan holokaustin muiston vaalimista ja vuoden 2000 Tukholman julistuksessa sekä vuoden 2020 ministerikokouksen julistuksessa esitettyjen sitoumusten noudattamista.

IHRA, aiemmalta nimeltään *Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research, ITF*, perustettiin vuonna 1998 Ruotsin silloisen pääministerin **Göran**

Perssonin aloitteesta. Tukholmassa pidettyyn perustamiskokoukseen osallistui 46 hallituksen edustajia, mukaan lukien 23 valtionpäämiestä tai pääministeriä ja 14 varapääministeriä tai ministeriä.

Nykyisin IHRAn verkosto käsittää 35 maata ja globaaleja kumppaniorganisaatioita, joilla on toimivaltuudet holokaustiin liittyvissä asioissa. IHRA:n asiantuntijaverkostoon kuuluu maailman merkittävimpien instituutioiden edustajia, joiden erityisalaa ovat holokaustiin ja romanien kansanmurhaan liittyvä kasvatus, koulutus ja tutkimus sekä holokaustin ja romanien kansanmurhan muiston vaaliminen.

IHRA:n ehkä merkittävin aikaansaannos on vuonna 2016 valmistunut antise-

mitisimimääritelmä, joka antaa selkeät suuntaviivat juutalaisvastaisuuden tunnistamiselle. Määritelmä ei ole juridisesti sitova, mutta se toimii hyvänä moraalisenä kompassina ajassamme, jossa Israel- ja juutalaisvastaisuus on loikannut uusiin ennätyksiin. Suomi on hyväksynyt määritelmän vuonna 2019 ulkoministeri **Timo Soinin** päätöksellä.

Muistoliitolla on sihteeristö Berliinissä, missä työskentelee parisen kymmentä henkilöä. Järjestön pääsihteeri on saksalainen pitkän linjan diplomaatti **Michaela Küchler**, joka aloitti tehtävässä helmikuussa 2025. Suomi on ollut jäsenenä vaikuttamassa vuodesta 2010.

Muistoliiton puheenjohtajuus kiertää jäsenmaiden kesken ja vaihtuu vuosittain 1.3. alkaen. Puheenjohtajamaana helmikuun 2026 loppuun toimii Israel, joka järjesti v. 2025 kaksi täysistuntoa, joista ensimmäinen kesäkuussa jouduttiin pitämään verkkokokouksena Iranin konfliktin vuoksi, mutta jälkimmäinen onnistui paikan päällä Jerusalemissa 14.–18. joulukuuta. Lisäksi Jerusalemissa pidettiin toukokuun lopulla järjestön ulkoministerikokous.

Koska IHRA on kansallisten hallitusten välinen organisaatio, yhteistyötä koordinoi useimmissa maissa niiden ulkoministeriöt, niin myös Suomessa. Suomesta Jerusalemin konferenssiin osallistui kolmen hengen delegaatio, jota johti marraskuussa tehtävään nimitetty suurlähettiläs **Pekka Kosonen**. Muut jäsenet olivat holokaustitutkija **Oula Silvennoinen** ja Holokaustin uhrien muisto ry:n varapuheenjohtaja **Risto Huvila**.

Konferenssin teemana oli *At the Crossroads of Generations* (sukupolvien risteys-

Suomen IHRA-delegaatio: HUMin varapj. Risto Huvila, suurlähettiläs Pekka Kosonen ja holokaustitutkija Oula Silvennoinen.

IHRA:n puheenjohtaja Dani Dayan.

sessä), joka painotti holokaustin muiston siirtyvän silminnäkijöiltä seuraaville polville. Israelin IHRA-delegaation sekä Yad Vashem -holokaustikeskuksen puheenjohtaja **Dani Dayan** totesikin muistoliiton ja sen jäsenmaiden uuden roolin olevan vähitellen holokaustin muiston vaalija (*Guardians of the Holocaust*).

Israelin ulkoministeriön ja Yad Vashemin yhteisesti johtamaan konferenssiin osallistui yli 200 edustajaa jäsenmaista, tarkkailijamaista ja pysyvistä kansainvälisistä kumppaneista, joita ovat mm.

Euroopan komissio, Euroopan neuvosto, YK:n koulutus-, tiede- ja kulttuurijärjestö UNESCO, Euroopan perusoikeusvirasto (FRA), YK sekä Claims Conference, joka pyrkii palauttamaan holokaustin aikana juutalaisilta varastettua omaisuutta.

Täysistuntoviikko tarjosi edustajille vihdoin tilaisuuden tavata henkilökohdaisesti ja edistää yhteistyötä holokaustin muistamisen, koulutuksen ja tutkimuksen alalla syvällisen historiallisen ja moraalisen merkityksen ympäristössä. Konferenssin keskustelut ja puheenvuorot käsitelivät sukupolvien välistä siirtymää, uusia teknologioita ja antisemitismiin liittyviä ajankohtaisia haasteita.

Alku surullisissa merkeissä

Sunnuntaina 14. joulukuuta, vain paria tuntia ennen konferenssin aloitusta Australiasta kantautuneet uutiset varjostivat koko konferenssia, mikä luonnollisesti vahvisti läsnäolleiden käsitystä antisemitismin vastaiset työn tärkeydestä. Sydneyn Bondi Beachillä tapahtunut kahden islamistisen asemiehen – isän ja pojan – hyökkäys johti 15 juutalaisen kuolemaan ja kymmenien haavoittumiseen. Etenkin Australian delegaation juutalaisjäsenet olivat hyvin murtuneita tapahtuneesta ja jotkut heistä olivat menettäneet iskussa tuttujaan.

Täysistunnon viimeisenä päivänä Australian delegaation päällikkö, suurlähettiläs **Lyndall Sachs** esitti surunvalittelut maansa hallituksen puolesta ja korosti, ettei antisemitismille ole sijaa Australiassa ja että hallitus tekee kaikkensa kitkeäkseen antisemitismin kaikissa muodoissaan.

Sekä Australian juutalaisyhteisö että Israelin hallitus ovat pyytäneet Gazan so-

dan aikana useasti pääministeri **Anthony Albaneseltä** toimenpiteitä juutalaisyhteisön turvallisuuden takaamiseksi, mutta tämä ei ole pyyntöihin juurikaan reagoinut. Albanese tunnetaan vuosien ajalta Israel-kriittikkona.

Fokusalueet ja työryhmät

Konferenssi alkoi ulkoministeriössä pidetyllä vastaanotolla, jonka jälkeen oli vuorossa neljän tunnin avajaisistunto, jossa puhuivat Israelin varaulkoministeri **Sharren Haskel**, IHRAn puheenjohtaja Dani Dayan, pääsihteeri **Michaela Küchler** sekä neuvonantaja **Robert Williams**. Puheiden jälkeen siirryttiin mielenkiintoisiin paneelikeskusteluihin, joissa paneuduttiin tekoälyn ja uusien teknologioiden tuomiin haasteisiin, mikä konkretisoituu antisemitististen postausten moninkertaistuneessa määrässä sosiaalisessa mediassa ja erityisesti TikTokissa.

Toisena päivänä konferenssi jakaantui kolmeen työryhmään, joita olivat akateeminen, opetukseen painottuva sekä muse-

Diplomaatit laskivat ruusun juutalaisia holokaustilta pelastaneille kollegoilleen. Vuorossa Suomen valtuuskunnan johtaja, suurlähettiläs Pekka Kosonen.

oihin ja muistomerkkeihin keskittyvä työryhmä. Lisäksi delegaatioiden päälliköillä oli oma ryhmänsä. Silvennoinen osallistui akateemiseen ja Huvila museoihin ja muistomerkkeihin keskittyvään työryhmään.

Kolmantena päivänä vuorossa olivat komiteat, joita olivat antisemitismiin ja holokaustin kiistämiseen liittyvä komitea (Huvila), holokaustiin, kansanmurhaan ja rikoksiin ihmisyyttä vastaan keskittyvä komitea (Silvennoinen) sekä romanien kansanmurhaan keskittyvä komitea.

Antisemitismiin ja holokaustin kiistämiseen keskittyneessä komiteassa esitettiin maakohtaisia raportteja, jotka olivat surullista kuultavaa, erityisesti Australian, Kanadan, Belgian, Irlannin ja Espanjan osalta. Erityisen järkyttävää oli kuulla näiden maiden hallitusten hyvin välinpitämättömän suhtautumisen juutalaisyhteisöjen turvallisuushuoliin, joita delegaatioiden juutalaiset jäsenet avasivat kahdenvälisissä keskusteluissa.

Huvila käytti komiteassa puheenvuoron viitaten edellisellä viikolla Helsingissä pidettyyn UNESCO:n antisemitismikonferenssiin, jossa osallistujille oli annettu esitehtävä kertoa, miten antisemitismistä opetettaisiin ilman, että sitä yhdistetään holokaustiin. Huvila kysyi, onko ylipääntään tarpeellista erottaa antisemitismi lähihistorian järkyttävimmästä antisemiittisestä hirmuteosta, mikä herätti laajaa keskustelua.

Neljäntenä konferenssipäivänä osallistujille tarjoutui ryhmätöiden ohessa mahdollisuus vierailla Yad Vashemin holokaustimuseossa. Lisäksi päivän aikana osallistujilla oli mahdollisuus paneutua pimeän verkon eli darknetin merkitykseen

holokaustin kiistämisen ja antisemitismin levittämisen alustana.

Viimeinen istuntopäivä pidettiin taas ulkoministeriössä ja se alkoi ministeriön sisäpihalla pidetyllä muistohetkellä, jossa kunnioitettiin eri maiden diplomaatteja, jotka olivat pelastaneet holokaustilta yhteensä jopa satoja tuhansia juutalaisia ja-kaessaan omavaltaisesti maittensa passeja ja viisumeja, joiden varassa juutalaisia pääsi pakenemaan Euroopasta.

Täysistunnossa päätettiin myös järjestöön liittyvistä hallinnollisista asioista ja siirrettiin puheenjohtajuutta 1.3.2026 aloittavalle Argentiinalle, joka järjestää täysistunnot Buenos Airesissa kesä- ja marraskuussa.

Tärkeitä teemoja ja kohtaamisia

Kokoukseen osallistunut Risto Huvila kommentoi päivien antia ja kohtaamisia:

”Viiden kokouspäivän aikana tarjoutui mahdollisuus keskustella monien vanhojen ja uusien kollegojen kanssa. Mieleenpainuvimmat uudet tuttavuudet olivat Yhdysvaltojen delegaation päällikkö, holokaustiasioiden erityislähettiläs **Ellen Germain**

Kirjoittaja ja Israelin
varaulkoministeri Sharren Haskel

sekä Kanadan viisihenkinen delegaatio, jonka raportti maan hallinnon Israeliin ja juutalaisiin kohdistuvasta vihamielisyydestä oli suoraan sanoen järkyttävä.”

”Konferenssin lomassa minulle tarjoutui mahdollisuus tavata Israelin varaulkoministeri Sharren Haskel, jota haastatettiin myös *Israel-studioon*, joka nähdään

alkuvuodesta. Samalla visiitillä tapasin myös Knesetin Suomen ystävyysryhmän puheenjohtajan, kansanedustaja **Tatiana Mazarskyn** sekä Suomen Israelin-suurlähettilään **Nina Nordströmin**.”

”Konferenssi oli mielenkiintoinen, joskin surullisella ja jopa järkyttävällä tavalla silmiä avaava.”

IHRAN ANTISEMITISMIMÄÄRITELMÄ

IHRA:n 26. toukokuuta 2016 pitämässä kokouksessa sen 31 jäsenvaltiota hyväksyivät ei-sitovan mallimääritelmän antisemitismille. Suomi hyväksyi määritelmän 2019 ulkoministeri **Timo Soinin** ilmoituksella.

”Antisemitismi on tietty juutalaisia koskeva näkemys, joka voi ilmetä vihana juutalaisia kohtaan. Antisemitismin retoriset ja fyysiset ilmentymät on suunnattu juutalaisiin tai muihin kuin juutalaisiin henkilöihin ja/tai heidän omaisuuteensa, juutalaisyhteisön instituutioihin ja uskonnollisiin tiloihin.”

IHRA:n ohjaamiseksi työssään voidaan esittää seuraavia havainnollistavia esimerkkejä:

Ilmentymät saatetaan kohdistaa myös Israelin valtioon, joka syntyi juutalaiseksi yhteisöksi. Israelin arvostelua samalla tavalla kuin mitä tahnassa muuta maata ei kuitenkaan voida pitää antisemitisminä. Antisemitismi syyttää yleisesti juutalaisia salaliitosta, jolla vahingoitetaan ihmiskuntaa,

ja sen perusteella juutalaisia syytetään usein siitä ”miksi asiat menevät pieleen”. Syytökset esitetään puhuttuna, kirjoitettuna, kuvallisessa muodossa tai tekoina ja niissä käytetään uhkaavia stereotyyppioita ja negatiivisia luonnehdintoja.

Nykypäivän esimerkkeihin antisemitismistä julkisessa elämässä, tiedotusvälineissä, kouluissa, työpaikoilla ja uskonnollisessa elämässä voivat yleinen asiayhteys huomioon ottaen kuulua seuraavat, kuitenkin niihin rajoittumatta:

1 Kehottaminen juutalaisten tappamiseen tai vahingoittamiseen radikaalin ideologian tai uskonnollisen ääri liikkeen nimissä, tällaisen teon avustaminen tai perusteleminen.

2 Uhkaavien, epäinhimillistävien, demonisoivien tai stereotyyppisten väitteiden esittäminen juutalaisista sinänsä tai juutalaisten vallasta kollek-

tiivisesti, kuten, mutta ei yksinomaan, väitteiden esittäminen myytistä, jonka mukaan juutalaisilla on maailmanlaajuisen salaliitto tai että he valvovat tiedotusvälineitä, taloutta, hallitusta tai muita yhteiskunnan instituutioita.

3 Juutalaisten syyttäminen ihmisinä, jotka ovat vastuussa todellisesta tai kuvitellusta yksittäisen juutalaisen henkilön tai ryhmän väärinkäytöksestä tai jopa teosta, jonka muut kuin juutalaiset ovat tehneet.

4 Juutalaisen väestön kansanmurhan olemassaolon, laajuuden, mekanismien (kuten kaasukammioiden) tai tarkoituksellisuuden kiistäminen kansallissosialistisen Saksan tai sen tukijoiden ja kumppanien toimesta toisen maailmansodan aikana (holokausti).

5 Juutalaisten tai Israelin valtion syyttäminen holokaustin keksimisestä tai liioittelusta.

6 Juutalaisten syyttäminen siitä, että he ovat lojaalimpia Israelille tai juutalaisten väitetyille maailmanlaajuisille prioriteeteille kuin omien kansakuntiansa eduille.

7 Itsemääräämisoikeuden kieltäminen juutalaiselta väestöltä esimerkiksi väittämällä, että Israelin valtion olemassaolo on rasistinen hanke.

8 Kaksoisstandardien soveltaminen vaatimalla Israelilta käyttäytymis-

tä, jota ei odoteta tai vaadita milään muulta demokraattiselta kansakunnalta.

9 Klassiseen antisemitismiin yhdistettyjen symbolien ja kuvien käyttö (esimerkiksi väitteet siitä, että juutalaiset tappoivat Jeesuksen, tai väitteet lasten rituaalimurhasta (*blood libel*)) kuvaamaan Israelia tai israelilaisia.

10 Nykypäivän Israelin politiikan vertaaminen natsien politiikkaan.

11 Juutalaisten pitäminen kollektiivisesti vastuullisina Israelin valtion teoista.

Antisemitistiset teot ovat rikoksia silloin, kun ne on laissa sellaisiksi määriteltä (esimerkiksi holokaustin kiistäminen tai antisemitistisen materiaalin jakaminen eräissä maissa).

Rikokset ovat antisemitistisiä silloin, kun hyökkäysten kohteet, joko ihmiset tai omaisuus – kuten rakennukset, koulut, hartaudenharjoituspaikat ja hautausmaat – on valittu siksi, että ne ovat juutalaisia tai liittyvät juutalaisiin, tai jos kyseisiä kohteita pidetään juutalaisina tai juutalaisiin liittyvinä.

Antisemitistinen syrjintä on muiden saatavina olevien mahdollisuuksien tai palvelujen kieltämistä juutalaisilta, mikä on monissa maissa lain vastaista.

Lähde: www.holocaustremembrance.com/

TOIMINTAKERTOMUS 2025

Vuosi 2025 oli Holokaustin uhrien muisto ry:n 32. toimintavuosi, jota varjosti vuodesta 2018 yhdistyksen puheenjohtajana toimineen varatuomari **Kimmo Sasin** yllättävä menehtyminen vaikeaan ja nopeasti edenneeseen sairauteen 16.4. Yhdistyksen vuosikokous 19.5. valitsi uudeksi puheenjohtajaksi Suomen evankelisluterilaisen kirkon Helsingin hiippakunnan piispan **Teemu Laajasalon**.

Terroristijärjestö Hamasin 7.10.2023 aloittama sota Gazassa päättyi vihdoin Yhdysvaltojen presidentin **Donald Trumpin** johdolla neuvoteltuun aselepoon lokakuussa. Sota on nostanut juutalaisvihaa maail-

manlaajuisesti ja antisemitistisiä tekoja on nähty myös Suomessa, erityisesti yliopistoilla ja Helsingin synagogan ja juutalaisen toimintakeskuksen edustalla.

Muita antisemiittisiä tekoja vuoden aikana olivat mm. Neuvostoliitossa syntyneen amerikkalaisisraelilaisen tutkijan **Izabella Tabarovskyn** sovittujen antisemitismistä käsitellessä luentojen viimeisessä tapahtunut peruminen Åbo Akademissa ja Helsingin yliopistolla, israelilaissuomalaisen liikemiehen lomakeskukseen Lapissa kohdistettu vasemmistonuorten tekemä isku, sekä Kiasman tukisäätiön hallituksen jäsenen **Poju Zabłudowicziin** kohdistunut julkinen painostus, mikä johti hänen eroon hallituksesta.

Holokaustin muistopäivän juhla Ritarihuoneella 27.1.2025

Toimintavuoden yksi keskeinen painopiste on ollut yhdistyksen osallistuminen Kansainvälisen holokaustin muistoliiton (IHRA, *International Holocaust Remembrance Alliance*) toimintaan. Toukokuussa ulkoministeriön koordinoimaan IHRAN Suomen-valtuuskuntaan nimitettiin yhdistyksestämme puheenjohtaja **Teemu Laajasalo** ja varapuheenjohtaja **Risto Huvila**. Lisäksi valtuuskunnan toimintaan on osallistunut hallituksemme jäsen ja European Roma and Travellers' Forumin presidentti **Miranda Vuolasranta**.

Muistopäivän juhla Ritarihuoneella

Holokaustin muistopäivän pääjuhlaa vietettiin tammikuun 27. päivänä Helsingin Ritarihuoneella, jonne saapui lähes 200 kutsuvierasta, joiden joukossa noin 60 diplomaattia. Tilaisuuden pääpuheen piti kansanedustaja **Ben Zyskowicz**, ja tilaisuuden muut puhujat olivat puheenjohtaja Kimmo Sasi, hallituksemme jäsen Miranda Vuolasranta sekä Israelin suurlähettiläs **Boaz Rodkin**, Saksan suurlähettiläs **Stephan Auer** ja Puolan suurlähettiläs **Tomasz Chłoń**.

Tilaisuuden juontanut Risto Huvila luki Kansainvälisen holokaustin muistoliiton IHRAN puheenjohtajamaan Ison-Britannian suurlähettilään **Laura Daviesin** lähettämän puheenvuoron. Helsingin juutalaisen seurakunnan rabbi **Samuel Beniard** lausui rukouksen, ja juhlan musiikista vastasivat laulaja **Linda Hasan** säestäjänään pianisti **Marja Ahlsved**.

Muistopäivän juhla on kokonaisuudessaan katsottavissa HUMin YouTube-kanavalta www.youtube.com/@holokaustin-uhrienmuisto.

Holokaustin muistoviikko 20.–30.1.

HUM lanseerasi holokaustin muistoviikon tammikuussa 2024. Suomessa on vuodesta 2002 alkaen vietetty holokaustin uhrien muistopäivää tammikuun 27. päivänä Auschwitzin keskitysleirin 27.1.1945 tapahtuneen vapauttamisen muistoksi, mutta HUMin piirissä on koettu, että yksi päivä on riittämätön holokaustin uhrien muiston ylläpitämiseksi varsinkin antisemitismin jatkuvasti noustessa suomalaisessa yhteiskunnassa.

Holokaustin muistoviikon aloitus osuu Wannseen konferenssin (ns. lopullinen ratkaisu) vuosipäivään (1942), ja lopetus natsien valtaannousun vuosipäivään (1933), jotka olivat järkyttäviä virstanpylväitä kuuden miljoonan juutalaisen ja jopa yli miljoonan romanin teolliseen murhaan johtaneissa prosessissa.

Turun juutalaisen seurakunnan pj. Harry Serlo ja Israelin suurlähettiläs Boaz Rodkin holokaustin muistojuhlissa Turun synagogassa 28.1.2025

Muistoviikon aikana HUM sekä eri yhdistykset ja seurakunnat toteuttivat yhteensä 20 tapahtumaa Helsingissä, Jyväskylässä, Järvenpäässä, Keravalla, Kuopiossa, Porvoossa, Pudasjärvellä, Tampereella ja Turussa. Lisäksi viikon aikana järjestettiin teemaan liittyviä webinaareja.

Holokaustin muistotilaisuus toteutettiin Turun synagogalla 28.1 yhteistyössä Turun juutalaisen seurakunnan kanssa. Tilaisuudessa puhuivat Turun juutalaisen seurakunnan puheenjohtaja **Harry Serlo**, HUMin pj. **Kimmo Sasi** sekä eduskunnan antisemitismin vastaisen työryhmän puheenjohtaja **Tytti Tuppurainen**.

Lisätietoa osoitteessa www.holokaustin-muistoviikko.fi

Kimmo Sasin hautajaiset

Yhdistyksen puheenjohtajana vuodesta 2018 toimineen Kimmo Sasin siunaustilaisuus pidettiin 17.5. Helsingin Vanhassa kirkossa, minkä jälkeen saattoväki siirtyi Suomalaiselle klubille muistelemaan monille läheistä ystävää.

Kimmo Sasin arkun äärellä vas. Risto Huvila, Ilkka Virtanen, Mailis Suominen ja Anna Swanström

Kimmoa muistelivat sukulaisten lisäksi mm. hänen läheisin ystävä ja työtoveri eduskunnassa vuosikymmenten ajan Ben Zyskowitz, pääministeri **Petteri Orpo** sekä HUMin varapuheenjohtaja Risto Huvila.

Vuosikokous ja hallitus

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 19.5.2024 Unkarin kulttuuri- ja tiedekeskuksessa Helsingissä ja siihen osallistui yht. 28 jäsentä. Yhdistyksen hallitukseen kaudelle 2025–2026 valittiin seuraavat henkilöt:

Puheenjohtaja Teemu Laajasalo (uusi), varapuheenjohtaja Risto Huvila, sihteeri **Ilkka Virtanen**, taloudenhoitaja **Anna Swanström**, **Kristiina Paavela**, **Niina Vääntänen**, **Miranda Vuolasranta**, **Markku Haranne**, **Harry Serlo**, entinen Kansallisarkiston pääjohtaja **Jussi Nuorteva** (uusi) sekä romaniyhteisön edustajana **Dimitri Lindgren** (uusi). Hallituksesta erosivat **Mertsä Ärling** ja **Päivi Sillanpää**.

Vuosikokouksessa kutsuttiin yhdistyksen kunniajäseniksi dosentti **Matti Myllykoski** ja kirjailija-toimittaja **Rony Smolar**, jotka molemmat ovat olleet aktiivisia HUMin toiminnassa, Myllykoski puheenjohtajana ja Smolar hallituksessa.

Yhdistyksen hallitus kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa.

Izabella Tabarovsky eduskunnassa

Sekä Åbo Akademi että Helsingin yliopisto peruuttivat alkuvuodesta amerikkalaisisraelilaisen, alun perin Neuvostoliitossa syntyneen tutkijan Izabella Tabarovskyn suunnitellut ja ilmoitetut Neuvostoliiton

Vas. varapj. Risto Huvila, uudet kunniajäsenet Rony Smolar ja Matti Myllykoski sekä uusi puheenjohtajamme piispa Teemu Laajasalo.

antisioionismia koskevat puheet vain noin viikkoa ennen niiden ilmoitettua ajankoh-
taa. Varapj. Huvila otti saman tien yhteyttä
Tabarovskyn, minkä seurauksena HUM
päätti yhteistyössä Eduskunnan antise-
mitismin vastaisen työryhmän ja Patmos
Lähetysseuran kanssa kutsua Tabarovsky
luennoimaan eduskuntaan.

Izabella Tabarovsky luennoi eduskun-
nassa 12.6. pidetyssä Antisemitismin pitkä
varjo – Suomi ja Eurooppa ilman antisemi-
tismia -seminaarissa otsikolla *The USSR,
the Third World, and Contemporary Anti-
semitism and Anti-Zionist Discourse*. Mui-
ta seminaarin puhujia olivat kansanedus-
tajat Tytti Tuppurainen, Ben Zyskowitz,
Sari Tanus ja **Atte Kaleva**, Ihmisoikeus-
keskuksen johtaja **Jarna Petman** sekä
EU:n perusoikeusvirasto FRA:n edustaja

Eva-Esther Sobotka. Puhujavieraan esi-
teli Risto Huvila ja tilaisuuden moderoi
kansanedustaja **Vilhelm Junnila**.

Seminaarista kuvattua Tabarovskyn pu-
hetta katsottiin vuoden aikana noin 3 800
kertaa.

Vierailun yhteydessä Israelin suurlähet-

Izabella Tabarovsky eduskunnassa
kansanedustaja Peter Östmanin vieraana.

tiläs Boaz Rodkin tarjosi Izabella Tabarovskyn kunniaksi illallisen, jolle osallistuvat muun muassa HUMin puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Romanien holokaustin muistopäivä 2.8.

Kansainvälistä romanien holokaustin muistopäivää vietetään vuosittain 2.8., ja Suomen Romaniyhdistys ry, Reservin ratsastajat ry ja Holokaustin uhrien muisto ry järjestivät yhdessä muistopäivän tapahtuman sodassa kaatuneiden romanien muistomerkillä Hietaniemen hautausmaalla.

Tilaisuudessa puhuivat Romaniyhdistyksen toiminnanjohtaja **Päivi Majaniemi** ja HUMin hallituksen jäsen Jussi Nuor-

teva. Lisäksi tilaisuuden juontanut Risto Huvila luki Reservin ratsastajien tervehdyksen.

Muistopäivänä muistetaan niitä romaneja, jotka murhattiin äärimmäisen julmalla tavalla – usein nimeä ja lukua vaila. Heidän tarinansa ei saa jäädä historian varjoon.

Luovutettujen muistopäivän seminaari ja seppeleen lasku 6.11.

HUM järjesti perinteiseen tapaan seminaarin kahdeksan luovutetun juutalaispako-laisen muistopäivänä 6.11. Saksalaisella kirkolla. Tilaisuuden avasi puheenjohtaja Teemu Laajasalo, minkä jälkeen ohjelma jatkui Helsingin juutalaisen seurakunnan

Romanien holokaustin muistotilaisuuden osallistujia Hietaniemen hautausmaalla 2.8.2025.

uuden puheenjohtajan Chaya Votkinin haastattelulla, yhteisellä keskustelulla ja kahvitarjoilulla.

Saksalaiselta kirkolta siirryttiin reilun sadan metrin päässä Tähtitorninmäellä olevalle Suomesta Gestapon käsiin 6.11.1942 luovutettujen kahdeksan juutalaispakolaisen muistomerkille, jossa pääpuheen piti ope-
tusministeri **Anders Adlercreutz**. Lisäksi tervehdyksensä esittivät Israelin, Saksan ja Itävallan suurlähettiläät sekä puheenjohtaja Teemu Laajasalo. Paikalla oli kymmenien maiden diplomaatteja, jotka jättivät kukka-tervehdyksen muistomerkille. Tilaisuuden pääjärjestäjä oli Helsingin juutalainen seurakunta, jonka uusi puheenjohtaja **Chaya Votkin** piti puheen tilaisuudessa.

Toiminta Kansainvälisessä holokaustin muistoliitossa

Kansainvälinen holokaustin muistoliitto (*International Holocaust Remembrance Alliance, IHRA*), on nykyisin 35 maan hallitusten välinen järjestö, jonka toimintaa eri maissa koordinoivat ao. maiden ulko-ministeriöt.

Puheenjohtaja Sasin poismenon jälkeen yhdistyksen edustus kansallisessa valtuuskunnassa järjestettiin uudestaan. Uusina jäseninä aloittivat toukokuussa puheenjohtaja Laajasalo ja varapuheenjohtaja Huvila. Lisäksi hallituksemme jäsen Miranda Vuolasranta on osallistunut IHRAn toimintaan European Roma & Travellers' Forumin puheenjohtajana.

Israelin puheenjohtajuuskaudella IHRAn yleiskokouksen piti olla kesäkuun lopulla Jerusalemissa, mutta Lähi-idän kriisi pakotti kokouksen nettikokoukseksi. Varapuheenjohtaja osallistui kokoukseen.

Kuluneen vuoden aikana IHRA panosti mm. romanien holokaustiin liittyvään opetukseen ja julkaisi suositukset natsien aikaisen romanien vainon ja kansanmurhan opetukseen. Tähän liittyen IHRA järjesti Tšekin ulkoministeriössä Prahassa 22.–23. lokakuuta kaksipäiväisen seminaarin, johon osallistuivat Miranda Vuolasranta ja varapj. Huvila.

IHRAn toinen täysistunto onnistuttiin järjestämään Jerusalemissa 14.–18. joulukuuta ja Suomen kansallisen valtuuskunnan muodostivat suurlähettiläs **Pekka Kosonen** (puheenjohtaja), akatemiatutkija, entinen HUMin puheenjohtaja **Oula Silvennoinen** sekä Risto Huvila.

Viisipäiväistä Israelin ulkoministeriössä ja Yad Vashemin holokaustikeskuksessa

Risto Huvila ja IHRAn pääsihteeri Michaela Küchler Israelin ulkoministeriössä

pidettyä täysistuntoa leimasi sen avauspäivänä Australian Sydneyssä tapahtunut hannukkaa juhlineisiin juutalaisiin kohdistunut antisemiittinen isku, jossa sai surmansa 15 henkilöä ja kymmeniä haavoittui.

Kokouksessa käsiteltiin mm. tekoälyn räjähdysmäisesti kasvanutta käyttöä verkossa antisemiittisen aineistojen tuottamiseen sekä v. 2016 lanseeratun antisemitismimääritelmän tärkeää roolia antisemitismin vastaisessa taistelussa. Huvila osallistui *Museot ja muistomerkit* -työryhmään sekä antisemitismia ja holokaustin kieltämistä käsittelevään komiteaan.

Vaikuttaminen, kannanotot ym.

HUM piti säännöllisesti yhteyttä lainsäättäjiin ja toi esiin yhdistyksen kannalta tärkeitä näkökohtia. Yksi keskeinen keskustelunaihe on ollut Sinimustan puolueen pyrkimys rekisteröityä uudelleen.

Yhdistys on jatkanut keskustelua liittyen holokaustin kiistämisen rangaistavuutta koskevaan lakiehdotukseen, joka annettiin eduskunnalle syksyllä.

Varapuheenjohtaja osallistui joulukuussa Unescon Finlandia-talolla järjestämään kolmepäiväiseen *Antisemitismin käsittely opetuksessa* -konferenssiin. Konferenssiin oli kutsuttu delegaatiot Pohjoismaista, Baltiasta ja Irlannista.

Yhdistys on jatkanut alustavaa keskustelua holokaustiin liittyvän näyttelyn saamiseksi Suomeen. Vuoden aikana varapj. Huvila kävi tutustumassa holokaustimuseoon Phoenixissä (Arizona, USA), juutalaiseen museoon Riiaassa (Latvia) sekä Yad Vashemin holokaustimuseoon Jerusalemissa.

Huvila käsitteli antisemitismia ja holokaustia noin kymmenessä *Israel-studio* -ohjelmissa AlfaTV:llä.

Eduskunnan antisemitismin vastaisen ryhmän sihteerinä vuodesta 2022 toiminut Risto Huvila siirtyi alkuvuodesta ryhmän neuvonantajaksi.

Jäsenmäärä

Yhdistyksen jäsenmäärä 31.12.2025 oli noin 350.

Talous

Yhdistys sai eduskunnan ns. joululahjaroista vuodelle 2025 yhteensä 15 000 € avustuksen, ja joulukuussa 2025 tuli tieto, että yhdistykselle tultaisiin myöntämään 10 000 € avustus vuodelle 2026. Myös ulkoministeriö on tukenut yhdistyksemme toimintaa liittyen holokaustin muistopäivän ja IHRAn kokousten aiheuttamiin kustannuksiin.

HUM IN ENGLISH

HUM is an abbreviation of the Finnish name of the Finnish Holocaust Remembrance Association, Holokaustin uhrien muisto ry. The association was founded in 1993 as Yad Vashem Finnish Branch, but the name was changed in 2012 to describe better the mission of honoring the victims of the Holocaust, both Jewish and Roma.

We still work together with Yad Vashem and under our wings there is "Yad Vashem Alumni" for teachers, religious and community leaders and civil servants who have participated in Yad Vashem courses in Jerusalem.

The main event of HUM is the annual National Holocaust Remembrance Day event on/around January 27 in cooperation with the government of Finland, with a minister as our keynote speaker.

On November 6th we organize an event commemorating the eight Jewish refugees who were deported to the hands of Nazis on Nov. 6, 1942.

We also commemorate the Roma Holocaust Remembrance Day on August 2.

HUM is funded by its members, the Ministry of Education and Culture, and the Ministry for Foreign Affairs.

The board of directors 2025-2026:

Chairman: **Rev. Teemu Laajasalo**, Lutheran Bishop of Helsinki, since 2025.

Vice-chair: **Mr. Risto Huvila**, Chairman of the Federation of Finland-Israel Associations and Advisor of the Working Group

Against Antisemitism in the Parliament of Finland, since 2018.

Treasurer: **Ms. Chana Swanström**, A World Jewish Congress Lauder Fellow.

Secretary: **Mr. Ilkka Virtanen**, journalist.

Other members: **Mr. Markku Haranne**, **Mr. Dimitri Lindgren**, **Dr. Jussi Nuorteva**, **Ms. Kristina Paavela**, **Mr. Harry Serlo**, **Ms. Miranda Vuolasranta**, and **Ms. Niina Vätänen**.

Please contact: info@hum.fi

**HOLOKAUSTIN
UHRIEN MUISTO RY**

**FINNISH HOLOCAUST
REMEMBRANCE
ASSOCIATION**

hum.fi

HOLOKAUSTIN UHRIEN MUISTOPÄIVÄ

Minnesdagen för förintelsens offer Holocaust Remembrance Day

27.1.2026 klo/kl/at 18:00

Helsingin Synagoga • Helsingfors Synagoga • Synagogue of Helsinki

Ohjelma/Program

Risto Huvila, juontaja/presentatör/presenter

Varapuheenjohtaja, Holokaustin uhrien muisto ry

Vice ordförande, Minnet för förintelsens offer rf

Vice-Chair, Finnish Holocaust Remembrance Association

Avaus • Öppning • Opening

Teemu Laajasalo

Puheenjohtaja, Holokaustin uhrien muisto ry

Ordförande, Minnet för förintelsens offer rf

Chair, Finnish Holocaust Remembrance Association

Muistokynttilöiden sytytys

Tändande av minnesljusen • Lighting of Memorial Candles

Hiljainen hetki holokaustin uhrien muistolle

Tyst stund till minnet av förintelsens offer

Moment of Silence for the Memory of The Victims of the Holocaust

El male rachamim rukous/bön/prayer

Samuel Beniard

Helsingin juutalaisen seurakunnan rabbiini

Rabbin vid judiska församlingen i Helsingfors

Rabbi of the Jewish Community of Helsinki

Juhlapuhe • Festtal • Speech

Anders Adlercreutz

Opetusministeri

Undervisningsminister

Minister of Education

Musiikkia • Musik • Music

Andreas Forsberg

Tervehdyspuheet • Hälsningstal • Addresses

Chaya Votkin

*Helsingin juutalaisen seurakunnan puheenjohtaja
Ordförande för de Helsingfors Judiska Församling
President, The Jewish Community of Helsinki*

Jani Lindroos

Romano Missio ry

Suurlähettiläs, Amb. Boaz Rodkin

Israel

Suurlähettiläs, Amb. Stephan Auer

Saksa • Tyskland • Germany

Edustuston päällikkö, Chargé d’Affaires a.i. Tomasz Chłoń

Puola • Polen • Poland

Suurlähettiläs, Amb. Pekka Kosonen

*Kansainvälisen holokaustin muistoliiton Suomen-valtuuskunnan puheenjohtaja
Ordförande för den finska delegationen till Internationella alliansen för förintelsens minne
Head of the Finnish Delegation to International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA)*

Musiikkia • Musik • Music

Andreas Forsberg

• • • •

Vastaanotto • Reception

Oikeamielisten diplomaattien
muistomerkki Israelin
ulkoministeriön sisäpihalla.

The memorial of the
righteous diplomats in the
courtyard of the Israeli
Ministry of Foreign Affairs

© Risto Huvila

FRANCE - Albert Emile Routier - Honorary Consul of Turkey - Lyon

GERMANY - Georg Ferdinand Duckwitz - Maritime Attaché - Copenhagen

HOLY SEE - Angelo Rotta - Apostolic Nuncio - Budapest

ITALY - Giorgio Perlasca - Posed as the Spanish Consul General - Budapest

JAPAN - Chiune Sugihara - Consul - Kovno

NETHERLANDS - Jan Zwartendijk - Acting Consul - Kovno

PERU - José María Barreto - Consul General - Geneva

PORTUGAL - Carlos Sampaio Garrido - Ambassador - Budapest

Aristides de Sousa Mendes - Consul General - Bordeaux

ROMANIA - Constantin Karadja - Consul General & Director of the
Passport Unit at the Foreign Office - Berlin & Bucharest

Florian Manoliu - Economic Attaché - Paris & Bern

SLOVAKIA - Ján Spišiak - Envoy - Budapest